

Evolució de futur

L'evolució de la situació socioeconòmica catalana vindrà marcada pel desenvolupament de la crisi econòmica que està colpejant amb cruïsa el sistema econòmic en general i, consegüentment, el propi mercat de treball. En aquest context, per evitar el deteriorament de la cohesió social, les polítiques socials han de tenir més que mai un paper clau en el disseny i execució de les polítiques públiques.

L'any 2008 ha estat un any de canvi de conjuntura arreu del món. A Catalunya, a l'igual que a Espanya, la caiguda notable del ritme de creixement de l'**activitat econòmica** s'explica pel feble creixement de la demanda nacional, afectat pel deteriorament del mercat de treball, circumstàncies a les què es podria afegir l'empitjorament significatiu dels indicadors de confiança dels consumidors, de clima industrial i, lògicament, de la construcció. L'ajust del sector de la construcció i immobiliari -de major intensitat que als països del nostre entorn i de major abast al previst inicialment-; la restricció i l'encariment del crèdit, així com l'ampliació de les primes de risc (fruit la intensa crisi financera internacional); i les pressions inflacionistes als mercats internacionals de matèries primeres durant el primer semestre de 2008, han deixat en clara evidència les debilitats de la nostra economia.

L'any 2009 assistirem a un deteriorament notable de l'entorn econòmic global com a conseqüència de diversos factors. A Catalunya, és previsible que el Producte Interior Brut (PIB) experimenti una evolució negativa significativa, fins a registres que es podrien situar entre el -3,0% i el -4,0%.

Caldrà prestar especial atenció a tres àmbits. El primer és el profund deteriorament del sector de la construcció, amb un excés d'oferta molt important, derivat de l'esclat de la bombolla que s'havia generat al voltant del boom immobiliari. El segon àmbit fa referència a les fortes constriccions creditícies que ha generat l'esclat de la bombolla i el canvi de conjuntura a mesura que ha deteriorat les ràtios de solvència en un moment en què l'accés al crèdit s'ha complicat també en l'àmbit internacional. Finalment, el tercer àmbit fa referència al sector exterior, on a causa de les dificultats cada cop més grans d'endeutar-se es torna absolutament inviable sostenir els dèficits que havíem vingut mantenint.

Pel que fa al primer dels àmbits en que ens ha colpejat la crisi, al sector de la construcció. En aquest context de crisi econòmica, el mercat de l'habitatge, molt probablement, continuarà experimentant una forta contracció, tant pel que fa a l'oferta com a la demanda. D'una banda, se seguirà observant una caiguda dels preus tant de l'habitatge nou com del de la segona mà i una reducció dràstica de la construcció de nous habitatges a l'espera que el mercat vagi absorbint l'estoc d'habitatges sense vendre, que en el millor dels casos no es preveu que passi fins al 2010. D'altra banda, pel que fa a la demanda, tot i una demanda latent important i una teòrica millora de l'esforç que comporta adquirir un habitatge -cost menor de la compra i un tipus mitjà de préstec hipotecari més baix-, les restriccions per a l'accés al crèdit, que probablement continuaran, les expectatives de noves reduccions del preu de l'habitatge que poden fer endarrerir la presa de decisions de compra, i l'impacte de l'atur en una part important de les famílies, fan preveure una demanda encara força limitada. La mesura anunciada pel Govern de suprimir les desgravacions fiscals a la compra d'habitatge de primera residència per determinats nivells de renda a partir del 2011, encara per concretar, és probable que posposi els seus efectes contracíclics sobre el mercat de l'habitatge fins a l'exercici 2010.

En aquest context de caiguda de l'activitat i dels preus en els sector immobiliari, el sector financer haurà d'encarar també reptes significatius. D'una banda, tot i que és previsible que la crisi financera internacional comenci a remetre, el sector financer espanyol, i també català, es troba en aquests moments en una situació en què el canvi de conjuntura provoca un augment de les taxes de morositat, i la caiguda dels preus dels actius (immobiliaris i no immobiliaris) han generat una situació en què es pot erosionar ràpidament tant la liquiditat com la solvència de les entitats, fortament endeutades per fer front a l'alta demanda de crèdit de famílies i empreses dels darrers anys. Per tant, tot i que podem preveure que s'estabilitzarà la situació financera global, pel sector financer espanyol no s'esvairà la problemàtica, atès que la dinàmica domèstica obligarà a les entitats a vetllar, primer de tot, per la seva estabilitat financera, amb les conseqüències restrictives que a curt termini pot originar aquest fet en la disponibilitat de crèdit pel conjunt de l'economia.

Aquesta situació financera tindrà efectes per tant més enllà del propi sector financer, especialment en un moment de canvi estructural gairebé obligat pel canvi de conjuntura i pels desequilibris que l'economia ha vingut arrossegant darrerament. De fet, les implicacions que el canvi de conjuntura ha tingut i tindrà sobre la demanda domèstica es troben en la base també de la problemàtica financera, en una dinàmica negativa que

es retroalimenta i que només es pot alleugerir en la mesura en que la política monetària i canviària del BCE europeu faciliti la represa de l'activitat, i el context econòmic internacional permeti una major facilitat d'exportar en un context com a mínim no regressiu del comerç global. Caldrà estar atents doncs a l'evolució dels preus de les matèries primeres, a l'evolució de l'euro, del tipus d'interès i també a les dades de creixement de les distintes economies del món si volem seguir el compàs d'una recuperació que de moment es preveu que no pot ser ni ràpida ni molt menys vigorosa.

L'escenari de crisi descrit anteriorment incidirà molt negativament sobre el **mercat de treball**, amb creixements elevats dels nivells i les taxes d'atur. El principal impacte de la desocupació, que fins ara ha recaigut en els joves pel fet d'estar ocupats amb major mesura amb contractes temporals, es podria fer extensible a altres col·lectius. Així, si l'any 2008 ha estat marcat per la davallada de l'ocupació a la construcció i la indústria, l'any 2009 no es presenta favorable pels serveis, el que podria incidir negativament en la població estrangera i en les dones ocupades en el sector, especialment pel que fa al turisme.

Un altre aspecte preocupant pot ser la incidència de l'atur de llarga durada, que si bé ha disminuït percentualment, en termes absoluts pot ser important a partir de finals del 2009. Això té un impacte directe en el subsidi d'atur, i en la vulnerabilitat de les persones treballadores en atur afectades per aquesta situació. Així, cal tenir present també que el percentatge de famílies en que cap dels membres treballa seguirà creixent, motiu pel qual la xarxa familiar perd força i pot afectar a la cohesió social.

Serà important observar la reacció del sector públic a la crisi, com a actor en el mercat de treball, a mesura que la situació empitjori. Així, els alts índexs de temporalitat que es registren a l'administració contrasten amb la davallada de la temporalitat que s'ha produït a l'empresa privada a Catalunya en l'últim any i mig, com a efecte de l'ajust de plantilles. Si s'opta per no renovar contractes, la situació al mercat de treball empitjorà més, però s'alleujarà part del dèficit pressupostari. En canvi, si s'opta per renovar-los, es pot estar utilitzant una mesura expansiva, però a canvi d'un dèficit considerable.

Pel que fa a la temporalitat, sembla probable que durant el 2009 la pèrdua de llocs de treball s'estengui també als treballadors amb contracte indefinit. Caldrà veure si ho fa en major o menor mesura que entre els treballadors temporals, tot i que aparentment, és probable que la taxa de temporalitat segueixi reduint-se per una major destrucció d'ocupació entre els treballadors amb contracte temporal.

En aquest context, és previsible que l'any 2009 es mantingui la tendència creixent del nombre de persones beneficiàries de prestacions d'atur i és d'esperar que les **polítiques d'ocupació** (passives i actives) segueixin ocupant un lloc destacat en el debat polític i econòmic i en el diàleg social, i en especial el paper dels serveis públics d'ocupació i la necessitat de reformar el sistema de protecció d'atur amb l'objectiu d'ampliar-lo a aquelles persones que es esgotin les prestacions que actualment perceben.

D'altra banda, és previsible començar a comptar amb les primeres valoracions sobre l'eficàcia de les mesures adoptades en els diferents àmbits (Pla europeu recuperació econòmica; Pla E; mesures d'impuls Generalitat) per fer front a la crisi econòmica.

A la vista d'aquest escenari, caldria enfortir la **negociació col·lectiva**, la seva estructura i organització. En aquest sentit, dos instruments essencials són el desenvolupament del Consell de Relacions Laborals i de la Comissió de Convenis Col·lectius.

Pel que fa al **treball autònom**, els registres de la Seguretat Social mostren una reducció d'aquest col·lectiu del 3% des de finals de l'any 2007 fins a finals de 2008. Amb dades estimades i de mitjana per tot l'any, l'EPA encara ens mostra un lleuger creixement de l'1%. Tot i que poden semblar dades contradictòries, són registres que s'ajusten perfectament al canvi de conjuntura que hem viscut l'any 2008. El deteriorament cada cop més intens de l'ocupació autònoma ha fet que els registres de desembre a desembre evidencien una caiguda que les mitjanes anuals de les estimacions de l'EPA no recullen. No obstant això, la caiguda és més intensa en el conjunt total de persones ocupades, tant si prenem les mitjanes estimades per l'EPA (-0,5%), com si agafem les dades interanuals de desembre registrades a la Seguretat Social (-5%).

La caiguda de la demanda domèstica, l'accés cada cop més difícil al crèdit, i les dificultats de cobrament derivades de les dues circumstàncies anteriors han estat els factors que han condicionat sens dubte l'evolució dels treballadors per compte pròpia a mesura que ha anat avançant l'any 2008.

Per a l'any 2009, amb una generalització de la caiguda de l'activitat a totes les activitats és previsible que la reducció del nombre de persones treballadores autònomes es perllongui especialment durant la primera meitat de l'any. Les dades també apunten a una professionalització cada cop més important del col·lectiu, així com també a un pes cada cop més important d'aquells que tenen assalariats al seu càrrec.

En matèria de **seguretat i salut laboral**, l'esforç en la lluita contra la sinistralitat es fa palès any rere any, però tot i que s'observa una tendència positiva de millora del grau d'accidentabilitat, encara s'està lluny d'assolir els nivells desitjables de seguretat i salut dels treballadors i treballadores, especialment quant a les malalties professionals que presenten una afectació més elevada cada any. Si es vol abordar la problemàtica de la sinistralitat laboral en el seu conjunt, cal reforçar més encara les respostes globals que fomenten la cultura preventiva a les empreses i entre les persones treballadores, així com aquelles que promouen l'aplicació efectiva de la normativa vigent en matèria de seguretat i salut laboral.

En el context macroeconòmic descrit prèviament, cal destacar la rellevància -palesa en ***l'Acord estratègic per a la internacionalització i la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana***-, de l'evolució de factors clau en el model de creixement futur: les **infraestructures**, el **model energètic i de sostenibilitat**, la **Societat del Coneixement**, i el **capital humà i l'educació**.

La inversió en **infraestructures** s'ha considerat com una possible solució a curt termini per redreçar la situació econòmica, i com a factor fonamental per a la transformació del model econòmic a mig i llarg termini. Així doncs, caldrà prestar atenció a les infraestructures que es liciten per no invertir en projectes no rendibles, ni social, ni econòmicament.

Tenint en compte les previsions de decreixement que s'anuncien per l'any 2009, és de preveure una nova caiguda en l'ús de les diferents infraestructures de transport. El decreixement en l'ús de la carretera, els aeroports i els ports hauria de ser un fenomen conjuntural, que s'estendria al conjunt del 2009, tot i que no es descarta un cert impacte estructural. Caldrà veure quin és el ritme de recuperació de l'economia per definir si ens trobem amb unes infraestructures insuficients, suficients o excessives. Aparentment, i tenint en compte el creixement en l'ús del ferrocarril, sembla que el dèficit es concentra en aquest mitjà, mentre que la resta d'infraestructures presenten una dotació suficient.

En aquest sentit, destaca que malgrat hi ha un cert consens en la necessitat d'invertir en la xarxa ferroviària pel transport de persones i mercaderies, la major part de les inversions liquidades han anat destinades a altres infraestructures, especialment en les viàries. L'evolució del preu dels carburants, amb un previsible augment del preu del cru, podria disminuir sensiblement el rendiment estimat de les inversions viàries, el que les faria no rendibles a llarg termini. Així mateix, la menor capacitat adquisitiva agregada, hauria de portar a la població a un major ús del transport públic per un efecte substitució, sempre que aquest mantingui uns nivells de preus raonables.

En el cas de les infraestructures de caràcter privat (centrades especialment en infraestructures energètiques), l'actual recessió podria portar a una davallada en la inversió al baixar el rendiment d'aquestes fruit de la menor demanda. L'increment del preu de l'energia hauria de millorar les expectatives de rendiment de la inversió, tot i que en principi, no hauria de ser suficient per contrarestar la davallada de la demanda.

En l'àmbit de l'**energia**, la preocupació per garantir-ne el subministrament permet deduir que se seguiran impulsant les polítiques destinades a reduir-ne el consum, diversificar-ne les fonts i desenvolupar tecnologies eficients i netes. No obstant això, la volatilitat dels preus del CO₂ i dels combustibles fòssils, en un context de crisi econòmica, poden influir en les inversions que es facin en energies renovables i tecnologies de mitigació. En l'àmbit europeu s'haurà de seguir treballant per canviar de model energètic, promoure l'ús sostenible de les energies renovables i definir una política energètica integrada i reforçada. A nivell català caldrà fer esforços en l'àmbit de l'estalvi i l'eficiència energètica i s'espera un increment del consum d'energia i la producció d'electricitat renovable, i del suport públic en aquesta línia.

En matèria de **sostenibilitat ambiental**, la Unió Europea vol seguir mantenint el lideratge en la quinzena Conferència de les Parts de la Convenció de les Nacions Unides per al Canvi Climàtic que se celebrarà a Copenhaguen a finals de l'any 2009 i que ha de significar el relleu del Protocol de Kyoto a partir del 2012. El nucli de les polítiques públiques en l'àmbit de la sostenibilitat ambiental, a mig termini, seguirà sent, d'una banda, la lluita contra el canvi climàtic i la degradació ambiental, i de l'altra, el canvi de model energètic, tal i com s'ha comentat anteriorment. La percepció d'haver arribat a un punt d'inflexió -ambiental, energètic i so-

cioeconòmic- ha de facilitar l'impuls necessari per a un canvi de direcció a Catalunya i el disseny d'una nova estratègia de desenvolupament sostenible.

No obstant això, vista la dificultat que aquest canvi es produeixi a temps i la competència i el conflicte pels recursos naturals i energètics, les regions europees hauran de reavaluar els recursos locals i endògens, impulsaran les polítiques d'adaptació i seguiran esforçant-se per invertir en R+D i en tecnologies netes. També es preveu un increment de la informació ambiental destinada a la ciutadania i de la participació d'aquesta en els temes mediambientals.

Se seguiran fent esforços per protegir els recursos naturals d'una manera integrada (sòl, biodiversitat, aigua i aire) i vinculada d'una banda, a l'agricultura i la gestió forestal, considerades estratègiques, i de l'altra, a la pesca. En aquest sentit, s'espera una reducció de la petjada hídrica i agrícola i un increment del consum i la producció ecològica i integrada.

D'altra banda, la sequera i les inundacions han mostrat la vulnerabilitat del sistema hídric estatal i català en el context de creixement demogràfic i de la demanda, i ha impulsat un canvi en les polítiques de gestió de l'aigua, mitjançant els plans de conca, que ha de donar fruits en el futur. Els plans de conca integraran els aspectes ecològics, socials i econòmics, com ara, l'estalvi i l'eficiència, la dessalinització, regeneració, reutilització i descontaminació, la millora dels regadius, la millora de la qualitat i l'estat ecològic, i la previsió de riscos i protecció dels ecosistemes.

En el camí de reduir la contaminació atmosfèrica, i els efectes sobre la salut de les persones i el medi ambient, s'han produït resultats positius. Tanmateix, es reforçaran les polítiques destinades a evitar la superació dels objectius normatius de qualitat, sobretot les destinades a reduir les micropartícules.

L'increment de la generació de residus urbans i industrials, lligat al creixement de la població, és un problema que necessita prendre solucions a curt termini, per tant, caldrà impulsar les polítiques de prevenció de la generació, tractament i gestió de residus, i l'aprovació dels programes de gestió de residus i del Pla d'infraestructures de gestió de residus de Catalunya, fets que s'han de traduir en una disminució de la generació, i en l'increment de la recollida selectiva, el reciclatge i la valorització.

En el context descrit dels propers anys, les empreses continuaran desenvolupant nous productes i serveis ambientals i fent esforços per millorar la gestió mediambiental com a estratègia per millorar la competitivitat. Tot indica que s'hauria de veure un increment de la despesa en R+D de tecnologia energètica neta, de les distincions de sistemes de gestió ambiental (EMAS i ISO) i dels distintius de garantia de qualitat ambiental, així com l'increment del nombre d'empreses que enduguin plans d'eficiència energètica i de reducció de les emissions.

L'àmbit del coneixement és l'altre gran pilar sobre el que hauran de pivotar els factors de competitivitat i de productivitat futura de l'economia i la societat catalanes. Destaquen, en aquest sentit, l'evolució de l'RD i del capital humà i l'educació com a elements essencials per a evitar estrangulaments en la nostra capacitat i potencial de creixement i de desenvolupament, que haurien d'estar cada cop més orientades a sectors d'activitat més intensius en coneixement i en capital tecnològic.

Pel que fa a la **societat del coneixement**, l'evolució recent de les despeses en recerca, desenvolupament i innovació preveu serioses dificultats per assolir les fites del Pacte nacional per a la recerca i la innovació i les de l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Es constata que el compliment d'aquestes fites implicaria un fort augment de les despeses executades en RD sobre el PIB del sector privat i de l'ensenyament superior, així com un augment notable de la intensitat en finançament del sector privat i de l'Administració Pública (en aquest darrer cas tan sols fins el 2010), respecte del comportament que han seguit aquests sectors en els darrers anys. Però sembla que la situació econòmica que travessa l'economia catalana i mundial no és propícia per fer aquest canvi.

Malgrat això, és un bon escenari donar continuïtat als tràmits per desenvolupar i aprovar la legislació necessària per consolidar els canvis en l'organització i en la governança del sistema català de recerca i innovació. Aquesta legislació està formada per les noves lleis de Política Industrial, de Recerca i Innovació, i de Contractació Pública de les Administracions Catalanes. A més, la finalització del projecte Catalunya Recerca i Innovació 2020 que ha de proposar quins han de ser els temes on s'ha de focalitzar la recerca i la innovació en els propers anys a Catalunya pot contribuir a una millora de l'eficàcia dels recursos adreçats a l'RD i a mig termini.

En relació amb les **tecnologies de la informació i la comunicació**, Catalunya ha assolit uns nivells d'ús dels serveis en línia amb l'administració, la formació i la salut molt pròxims als de la UE, fet que comporta marges reduïts de millora en bona part dels mateixos. En aquest sentit, destaca l'aposta de la Comissió Europea pel desplegament de solucions TIC innovadores en els serveis del sector públic i dona com a exemples l'assistència sanitària de malalties cròniques, la utilització de preus dinàmics a la xarxa energètica i la gestió de la identitat electrònica. Una de les poques febleses de Catalunya en l'àmbit dels serveis en línia segueix sent la distància respecte d'Europa en l'aprofitament del comerç electrònic, tant de part de les persones com de les empreses, tot i que en aquest darrer cas, la distància està focalitzada en l'ús de les xarxes electròniques diferents d'Internet. Els resultats no semblen indicar que pugui haver-hi una millora significativa en aquest àmbit a curt termini.

El 2008 ha estat un any de reafirmament, per part de tots els agents socials i econòmics, de la importància de l'**educació** com a via indispensable per millorar el nostre sistema productiu i social que s'hauria de configurar per poder sortir reforçats de l'actual crisi econòmica. Tot i això, l'educació a casa nostra ha de fer front a quatre grans reptes per poder sortir-se'n amb unes certes garanties d'èxit.

En primer lloc, caldrà posar en marxa la Llei d'Educació amb consens. Una vegada aprovada pel Parlament de Catalunya, el principal repte serà la seva aplicació, que hauria de comptar amb consens social i amb la necessària participació de tota la comunitat educativa, en especial del professorat. Sense el seu compromís i implicació, serà difícil assolir els objectius de la llei.

Un segon repte és la reducció de l'abandonament escolar prematur. Tot i que les mesures endegades tenen efectes a llarg termini, cal estar atents a l'evolució dels indicadors. D'altra banda, les actuacions no només han d'anar encaminades a incrementar les taxes de graduació, sinó que cal també incidir en la qualitat de l'ensenyament.

Relacionat amb el punt anterior, podríem trobar un tercer repte, l'increment del nivell de qualificació de la població, on la formació professional té un paper fonamental. Aquesta idea es reflecteix clarament en les mesures que conté l'Acord estratègic relatives a la formació i qualificació. Les últimes dades disponibles són moderadament optimistes, però això no hauria de comportar una pèrdua d'intensitat en la posada en marxa de les mesures vinculades amb la potenciació de l'FP i la coordinació dels seus diversos subsistemes, com és el desenvolupament del projecte FP.cat.

Per últim, en l'àmbit de l'educació superior universitària l'adaptació a l'Espai europeu d'educació superior és el principal repte. Aquesta adaptació no només implica una nova estructura dels estudis (en graus i màsters) sinó un replantejament dels principis de funcionament de les universitats. El canvi necessita també de la participació i de la implicació de la comunitat educativa, factors que ara per ara no acaben de donar-se en el procés de la seva aplicació, tot i les mesures correctores que s'han endegat a partir de les diverses mobilitzacions que una part dels estudiants i del professorat universitaris han dut a terme en els darrers mesos.

Especialment en un context de condicions econòmiques adverses com l'actual, les polítiques socials prenen un protagonisme estratègic i essencial per evitar el deteriorament de les condicions de vida i de benestar de la població i de la cohesió social.

A banda dels factors estrictament econòmics, el disseny d'aquestes està condicionat i influenciat l'**evolució demogràfica**. Les tendències demogràfiques a llarg termini s'orienten cap a un envelliment més agut de la població que gaudirà d'esperances de vida més altes. Tot i així, sembla que l'envelliment poblacional català tindrà lloc a un ritme lleugerament més alentit del que fixaven les darreres previsions gràcies a que els darrers anys s'ha produït un augment del nombre de naixements, un increment de les taxes de fecunditat i a l'arribada de persones d'altres països en edats joves, raons que propicien un major nombre d'efectius en les cohorts d'infants i de joves. A més curt termini, el dinamisme dels fluxos migratoris amb destinació Catalunya probablement es veurà afectat per la conjuntura econòmica actual, situació que, segurament, provocarà una disminució de la seva intensitat en els propers anys.

Una política clarament pal·liativa del deteriorament de les condicions econòmiques i del mercat de treball és la que es circumscriu a l'àmbit de la **protecció social**. Aquest context planteja la conveniència d'intensificar els esforços realitzats a favor del desenvolupament del sistema de protecció social de Catalunya, com un bon instrument per garantir la cohesió social. Alhora, es perfilen nous col·lectius amb risc d'exclusió social en un context en què es s'accentua la polarització de les rendes, en què la presència d'infants i persones d'edat avançada condiciona a la baixa la situació econòmica de les llars, i en què la taxa de risc a la pobre-

sa podria experimentar una evolució negativa, sobretot quan aquesta última no ha millorat significativament malgrat els últims anys de bonança econòmica.

El reconeixement progressiu del dret als serveis i prestacions de les persones en situació de dependència fa preveure una més gran mobilització de recursos per tal d'oferir una resposta adequada a les seves necessitats d'atenció. En aquest sentit, els indicadors sobre sol·licituds de reconeixement i valoracions de dret suggereixen que cal vetllar per fer realment extensiva la promoció de l'autonomia personal a través dels programes individuals d'atenció (PIA), així com per diversificar els serveis i les prestacions posats a l'abast de les persones en situació de dependència.

D'altra banda, també dintre del capítol de les polítiques socials, la **política pública d'habitatge** té un rol importantíssim per poder fer efectiu el dret a l'habitatge a Catalunya. És per això que caldrà seguir esmerçant esforços per incrementar els recursos en habitatge públic, o dit d'altra manera, caldrà accelerar la implementació de les mesures adoptades als darrers anys i que lentament han començat a donar els seus fruits, com s'ha tractat en la Memòria d'enguany. De tota manera, amb el manteniment de la despesa pública en habitatge –com ara els ajuts pel pagament de l'habitatge de lloguer i els ajuts per a la rehabilitació-, el desenvolupament del Pacte Nacional per a l'Habitatge 2007-2016 així com la nova llei de l'habitatge, fan previsible un increment de l'oferta d'habitatge amb protecció oficial que ja s'ha posat de manifest els exercicis 2007 i 2008, amb una millora del pes de l'habitatge social estricte i del pes de les promocions de lloguer, que en mitjana dels dos darrers anys es mantenen per sobre del 40% dels nous habitatges protegits, respectivament. No obstant això, encara quedarà molt camí per recórrer per tenir una proporció similar d'habitatges protegits a la de comunitats autònomes com ara la de Madrid, el País Basc o Navarra.